EUROOPAN UNIONIN
TUOMIOISTUIN

Unionin tuomioistuimen **tuomio**
asiassa C-583/24 | [Tagu][1]

Lehdistötiedote nro 154/26

Luxemburgissa 3.11.2026

Eurooppalainen pidätysmääräys: määrätyn rangaistuksen väitetty suhteettomuus rikoksen vakavuuteen nähden ei sinällään oikeuta kieltäytymään täytäntöönpanosta

Kieltäytyminen panemasta eurooppalaista pidätysmääräystä täytäntöön voi kuitenkin olla poikkeuksellisesti oikeutettua etenkin, jos pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion lainsäädännössä säädetään mahdollisuudesta tai jopa velvollisuudesta määrätä vankeusrangaistuksia, jotka ovat niin suhteettomia, että ne merkitsevät epäinhimillisiä tai halventavia rangaistuksia, tai jos kyseisessä lainsäädännössä ei oteta huomioon rikoksen vakavuutta eikä siinä sallita yksilöllisten olosuhteiden huomioon ottamista

Miehestä, joka on tuomittu Romaniassa seitsemän vuoden vankeuteen siitä, että hän on tuonut Romaniaan kolme grammaa kannabista ja neljä MDMA-pilleriä, on annettu eurooppalainen pidätysmääräys. Alankomaiden tuomioistuin, joka käsittelee kyseisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa, tiedustelee unionin tuomioistuimelta, voidaanko asianomaisen henkilön luovuttamisesta kieltäytyä sen vuoksi, että määrätty rangaistus on suhteeton rikoksen vakavuuteen nähden. Vastaavasta rikoksesta Alankomaissa voidaan sen mukaan määrätä yhdestä kolmeen viikkoa vankeutta.

Unionin tuomioistuin huomauttaa, että jäsenvaltioiden välisen keskinäisen luottamuksen periaate edellyttää, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpano on pääsääntö ja siitä kieltäytyminen on mahdollista vain poikkeustapauksissa, jollei velvoitteesta kunnioittaa perusoikeuksia muuta johdu. Vaikka perusoikeuksien kunnioittamisen takaaminen kuuluu siis ensisijaisesti pidätysmääräyksen antaneelle jäsenvaltiolle, on kuitenkin niin, että jos on olemassa vaara unionin oikeudessa taattujen perusoikeuksien loukkaamisesta, täytäntöönpanosta vastaavan jäsenvaltion kieltäytyminen voi poikkeuksellisesti olla oikeutettua sen jälkeen, kun on ensin suoritettu kaksi erillistä vaihetta sisältävä tutkinta. Täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on aluksi tarkastettava, onko pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa olemassa rakenteellisia tai yleisiä puutteita taikka puutteita, jotka vaikuttavat johonkin objektiivisesti yksilöitävissä olevaan henkilöryhmään. Jos tällaisia puutteita todetaan, sen on tämän jälkeen selvitettävä, altistuuko asianomainen henkilö, kun otetaan huomioon hänen henkilökohtainen tilanteensa, konkreettisesti todelliselle vaaralle siitä, että hänen perusoikeuksiaan loukataan.

Unionin tuomioistuin täsmentää kuitenkin, että pelkästään sen perusteella, että jäsenvaltioiden lainsäädännöissä säädettyjen rangaistusten välillä on huomattaviakin eroja, ei sinänsä voida osoittaa tällaisia puutteita. Puutteita voidaan todeta, jos käy ilmi, että pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion lainsäädännöllä tai oikeuskäytännöllä loukataan rangaistusten oikeasuhteisuuden periaatetta selvällä ja vakavalla tavalla eikä kyseistä loukkaamista voida korjata minkään tehokkaan oikeussuojakeinon avulla. Näin on etenkin, jos kyseisessä lainsäädännössä säädetään mahdollisuudesta tai jopa velvollisuudesta määrätä rangaistuksia, jotka ovat niin suhteettomia, että ne merkitsevät unionin oikeudessa tarkoitettuja epäinhimillisiä tai halventavia rangaistuksia, tai siinä ei anneta tuomioistuimelle mahdollisuutta ottaa huomioon rikoksen vakavuutta ja asiaan liittyviä erityisiä olosuhteita rangaistuksen mukauttamiseksi. Nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuin katsoo, että Romanian lainsäädännöstä ei käy ilmi puutteita, jotka merkitsevät rangaistusten oikeasuhteisuuden periaatteen selvää ja vakavaa loukkaamista ja jotka voisivat oikeuttaa kieltäytymään eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta.

DZ tuomittiin vuoden 2023 joulukuussa Romaniassa lainvoimaisesti seitsemän vuoden vankeusrangaistukseen siitä, että

hän oli tuonut Romaniaan kolme grammaa kannabista ja neljä MDMA:ta sisältävää pilleriä. Romanialainen tuomioistuin antoi hänestä vuoden 2024 tammikuussa eurooppalaisen pidätysmääräyksen kyseisen rangaistuksen suorittamiseksi Romaniassa.

Amsterdamin alioikeudessa (Alankomaat), jonka on päätettävä DZ:n luovuttamisesta Romanian viranomaisille, DZ vastusti luovuttamistaan ja väitti, että hänelle määrätty rangaistus on suhteeton. Hän totesi, että huumausaineet oli tarkoitettu hänen puolisonsa henkilökohtaiseen käyttöön, sillä tämä käyttää niitä kivunlievitykseen. Alankomaiden tuomioistuin huomauttaa, että kyse on pienistä huumausainemääristä ja ettei puolisoilla ollut tarkoitusta käydä niillä kauppaa.

Alankomaiden tuomioistuin toteaa, että MDMA:n kaltaisten "erittäin vaarallisten" huumausaineiden tuonnista oli tosiseikkojen tapahtuma-aikaan määrättävä Romanian lain mukaan vähintään seitsemän vuoden vankeusrangaistus. Rangaistuksen alentamista koskevia rajallisia mahdollisuuksia lukuun ottamatta Romanian tuomioistuimet eivät ole voineet ottaa huomioon sitä, että kyse on pienestä määrästä huumausaineita, eivätkä sitä, että ne on tarkoitettu henkilökohtaiseen käyttöön, tai ainakin, että ne on tuotu maahan ilman tarkoitusta käydä niillä kauppaa. DZ:lle määrättyä rangaistusta ei myöskään ole ollut mahdollista tuomita ehdollisena.

Tässä tilanteessa Alankomaiden tuomioistuin tiedustelee unionin tuomioistuimelta, voiko eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta vastaava viranomainen kieltäytyä unionin oikeuden[2] nojalla luovuttamasta henkilöä sillä perusteella, että määrätty rangaistus on suhteeton[3] siihen johtaneeseen rikokseen nähden ja siis ristiriidassa Euroopan unionin perusoikeuskirjassa vahvistetun rikoksista määrättävien rangaistusten oikeasuhteisuuden periaatteen kanssa.[4]

Unionin tuomioistuin huomauttaa tuomiossaan aluksi, että jäsenvaltioiden välisen keskinäisen luottamuksen ja vastavuoroisen tunnustamisen periaatteilla on unionin oikeudessa perustavanlaatuinen merkitys. Jollei kyse ole poikkeuksellisista olosuhteista, kunkin jäsenvaltion on oletettava, että muut jäsenvaltiot noudattavat unionin oikeutta ja erityisesti siinä taattuja perusoikeuksia. Nämä periaatteet edellyttävät, että **eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpano on pääsääntö ja että kieltäytymistä voidaan harkita vain poikkeustapauksissa**.

Rangaistuksen mahdollinen suhteettomuus ei kuulu sellaisenaan unionin lainsäätäjän nimenomaisesti säätämiin[5] eurooppalaisen pidätysmääräyksen **kieltäytymisperusteisiin**.

Unionin tuomioistuin on kuitenkin jo katsonut,[6] että täytäntöönpanosta vastaavalla oikeusviranomaisella on poikkeuksellisissa olosuhteissa mahdollisuus tai jopa velvollisuus jättää ryhtymästä toimenpiteisiin eurooppalaisen pidätysmääräyksen johdosta, jos on olemassa todellinen vaara siitä, että asianomaisen henkilön luovuttaminen johtaa hänen perusoikeuksiensa loukkaamiseen.[7]

Tämän vaaran todellisuutta on lähtökohtaisesti arvioitava kahdessa peräkkäisessä vaiheessa. Täytäntöönpanosta vastaavalla oikeusviranomaisella on ensinnäkin oltava käytössään sellaisia objektiivisia, luotettavia, tarkkoja ja asianmukaisesti päivitettyjä tietoja, joista ilmenee, että pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa on olemassa rakenteellisia tai yleisiä puutteita taikka puutteita, jotka vaikuttavat johonkin objektiivisesti yksilöitävissä olevaan henkilöryhmään, johon asianomainen henkilö kuuluu. Vasta jos tämä ensimmäinen edellytys täyttyy, täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi seuraavaksi tutkia konkreettisesti ja täsmällisesti, altistuuko etsitty henkilö, kun otetaan huomioon hänen henkilökohtainen tilanteensa, tosiasiallisesti todelliselle vaaralle siitä, että hänen perusoikeuksiaan loukataan.

Nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuin katsoo, että **pelkästään sen perusteella, että jäsenvaltioiden laeissa säädettyjen rangaistusten välillä on huomattaviakin eroja, ei sinänsä voida todeta tällaisia puutteita**. Koska rikosoikeutta ei ole täysin yhdenmukaistettu, jäsenvaltioiden kriminaalipoliittiset valinnat voivat näet poiketa toisistaan merkittävästi. Jos täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voisi valvoa rangaistuksen oikeasuhteisuuden siitä syystä, ettei rangaistus olisi ollut yhtä ankara sen omassa oikeusjärjestyksessä, tämä johtaisi näet siihen, että sille annetaan yleinen tehtävä valvoa muissa jäsenvaltioissa rikosasioissa annettuja ratkaisuja, mikä olisi vastoin keskinäisen luottamuksen ja vastavuoroisen tunnustamisen periaatteita.

Tällaisen valvonnan oikeuttavia puutteita voidaan siis todeta ainoastaan, jos pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion **säännöstöllä tai oikeuskäytännöllä loukataan rikoksista määrättävien rangaistusten oikeasuhteisuuden periaatetta**

selvällä ja vakavalla tavalla ja jos ei ole olemassa tehokasta oikeussuojakeinoa, jonka avulla kyseinen loukkaaminen voidaan korjata. Näin on etenkin, jos kyseisessä säännöstössä säädetään mahdollisuudesta tai jopa velvollisuudesta määrätä vankeusrangaistuksia, jotka ovat niin suhteettomia, että ne merkitsevät epäinhimillisiä tai halventavia rangaistuksia,[8] tai jos sovellettavissa säännöissä ei oteta lainkaan huomioon rikoksen vakavuutta eikä annetta tuomioistuimelle mahdollisuutta ottaa huomioon asian yksilöllisiä olosuhteita rangaistuksen mukauttamiseksi.

Nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuin toteaa, että Romanian laissa säädettyä seitsemän vuoden vähimmäisrangaistusta ”erittäin vaarallisten” huumausaineiden tuonnista ei sinällään voida pitää epäinhimillisenä tai halventavana rangaistuksena. Romanian oikeuden mukaan rangaistus voidaan lisäksi määrätä yksilökohtaisesti. Tuomioistuin voi etenkin ottaa huomioon rikoksen tarkoituksen, kyseessä olevan huumausainemäärän ja lieventävät tai erityiset olosuhteet ja tietyissä tilanteissa muuttaa rikoksen luonnehdintaa, mikä voi johtaa rangaistuksen alentamiseen. DZ on lisäksi voinut riitauttaa hänelle määrätyn rangaistuksen valitus- ja kassaatiomenettelyssä.

Tämän perusteella **kyseessä olevasta Romanian lainsäädännöstä ei käy ilmi puutteita, jotka voisivat oikeuttaa kieltäytymään eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta**.

HUOMAUTUS: Ennakkoratkaisupyyntö antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille mahdollisuuden esittää käsiteltävänään olevassa asiassa Euroopan unionin tuomioistuimelle kysymyksiä unionin oikeuden tulkinnasta tai unionin toimen pätevyydestä.

Unionin yleinen tuomioistuin on toimivaltainen käsittelemään ennakkoratkaisupyynnöt, jotka koskevat yksinomaan 1) yhteistä arvonlisäverojärjestelmää, 2) valmisteverotusta, 3) tullikoodeksia, 4) tavaroiden tariffiluokittelua yhdistetyssä nimikkeistössä, 5) matkustajille annettavaa korvausta ja apua, kun matkustajilta evätään pääsy liikennevälineeseen, tai matkan viivästyessä tai peruuntuessa taikka 6) kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmää. Unionin tuomioistuin on toimivaltainen käsittelemään kaikki muut ennakkoratkaisupyynnöt.

Unionin tuomioistuin ja unionin yleinen tuomioistuin eivät ratkaise kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa oikeusriitaa. Kansallisen tuomioistuimen tulee ratkaista asia unionin tuomioistuimen tai unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Unionin tuomioistuimen ja unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisu sitoo samalla tavoin muita kansallisia tuomioistuimia, joiden käsiteltäväksi saatetaan samankaltaisia kysymyksiä.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido unionin tuomioistuinta. Asian tosiseikasto ja asiaa koskevat oikeussäännöt selostetaan merkityksellisen ajankohdan mukaisesti ja asian asiakirja-aineiston perusteella.

Tuomion koko teksti ja siitä mahdollisesti laadittu tiivistelmä julkaistaan CURIA-sivustolla tuomion julistamispäivänä.

Lisätietoja: Jarosław Zasada ✆ +352 4303 2793.

Kuvia tuomion julistamistilaisuudesta on saatavilla Curia Web TV:ssä ja European Broadcasting Service -sivustolla ✆ +32 2 296 4106.

Pysykää kuulolla!

[1] Tämän asian nimi on kuvitteellinen nimi. Se ei vastaa asian minkään asianosaisen todellista nimeä.

[2] Eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2002/584/YOS 1 artiklan 3 kohta.

[3] Alankomaissa samaan ryhmään kuuluvien huumausaineiden tuonnista, jos niitä tuodaan enintään kymmenen grammaa, tuomitaan Alankomaissa vankeuteen vähintään yhdeksi ja enintään kolmeksi viikoksi. Romanian tuomioistuimilla olevat mahdollisuudet alentaa rangaistusta tai tuomita se ehdollisena ovat lisäksi rajatummat kuin Alankomaiden tuomioistuimilla olevat mahdollisuudet.

[4] Perusoikeuskirjan 49 artiklan 3 kohta.

[5] Puitepäätöksen 2002/584 3, 4 ja 4 a artikla.

[6] Nojautumalla puitepäätöksen 2002/584 1 artiklan 3 kohdan tulkintaan.

[7] Ks. unionin tuomioistuimen tuomio 5.4.2016, Aranyosi ja Căldăraru, C-404/15 ja C-659/15 PPU (ks. myös lehdistötiedote nro 36/16) ja unionin tuomioistuimen tuomio 25.7.2018, Minister for Justice and Equality (Tuomioistuinjärjestelmän puutteet), C-216/18 PPU (ks. myös lehdistötiedote nro 113/18).

[8] Perusoikeuskirjan 4 artiklan, jolla on sama merkitys ja ulottuvuus kuin ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen 3 artiklalla, tarkoituksessa.